

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 155/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ivanom Kotrbancom, advokátska kancelária, Františkánske námestie 3, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 21/2017 z 29. novembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 21/2017 z 29. novembra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalobcu o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vydanie bezdôvodného obohatenia a zničenia veci v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 30 C 99/2000. Okresný súd v označenom konaní rozhodol rozsudkom z 21. novembra 2012, ktorým žalobu zamietol. O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 5 Co 162/2013 z 18. februára 2014, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Sťažovateľ proti označenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie. Okresným súdom bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie v sume 42 552 €, ktorý však v stanovenej lehote nezaplatil. Na základe tejto skutočnosti okresný súd uznesením sp. zn. 30 C 99/2000 z 13. októbra 2015 dovolacie konanie zastavil. Proti označenému uzneseniu okresného súdu o zastavení konania sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 14 Co 46/2016 z 29. februára 2016 tak, že odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu o zastavení dovolacieho konania potvrdil. Sťažovateľ nespokojný s označeným rozhodnutím krajského súdu podal dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že zrušil uznesenie krajského súdu, aj okresného súdu o zastavení dovolacieho konania a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľ v sťažnosti vyjadruje svoju nespokojnosť s napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Polemizuje s jeho právnym názorom v otázke, či oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) sa vzťahuje len na základné konanie, alebo aj na konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Vychádzajúc z vlastnej argumentácie, sťažovateľ dospieva k záveru, že úplné oslobodenie od súdnych poplatkov platí pre celé konanie vrátane konania o dovolaní. Pokiaľ ide o namietané základné právo podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, tvrdí, že vzhľadom na existenciu rozličnej rozhodovacej činnosti iných senátov najvyššieho súdu v obdobných veciach, poukazujúc na rozhodnutie najvyššieho súdu

vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Obdo V 79/2004 z 30. septembra 2005, mal dovolací senát vec predložiť veľkému senátu podľa § 48 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Sťažovateľ namieta, že „*dovolací súd takto nepostupoval, porušil právo sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi*“. Na základe uvedených argumentov a vlastného právneho posúdenia veci dochádza k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu boli porušené jeho označené práva.

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí tejto sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol tak, že vysloví porušenie jeho označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zruší a prizná mu náhradu trov konania. Zároveň žiada, aby ústavný súd podľa 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Predmetom sťažnosti je predovšetkým tvrdenie sťažovateľa o porušení základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd zrušil uznesenia krajského súdu a okresného súdu o zastavení dovolacieho konania iniciovaného sťažovateľom z dôvodu, že ustálil v odôvodnení svojho rozhodnutia, že oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 OSP sa nevzťahuje na dovolacie konanie.

8. Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou predovšetkým podotýka, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08).

10. Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania

a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

11. Zároveň ústavný súd pripomína, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

12. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

13. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu

uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

14. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti zjavne neopodstatnená. Najvyšší súd v odôvodnení svojho napadnutého rozhodnutia sa ústavne konformným spôsobom zaoberal a vysporiadal so sťažovateľovou kľúčovou otázkou a vysvetlil pomerne na širokom priestore a presvedčivo, prečo oslobodenie od súdnych poplatkov na základe rozhodnutia súdu podľa § 138 OSP (ktorému zodpovedá § 254 platného CSP, pozn.) na celé konanie sa nevzťahuje na mimoriadny opravný prostriedok, ktorým je dovolanie. Ústavný súd bez toho, aby zopakoval logickú a konzistentnú argumentáciu najvyššieho súdu, ktorá je podopretá ustálenou rozhodovacou praxou všeobecných súdov, v tejto otázke konštatuje, že sťažovateľ neuviedol žiadny relevantný argument, prečo ustálený výklad nie je správny, resp. je nejednotný. Sťažovateľov argument, že použitý výraz celé konanie v § 138 ods. 1 OSP treba vykladať v zmysle ním uvedených rozhodnutí ESLP, je nenáležitý, pretože v označených rozhodnutiach sa ESLP síce zaoberal pojmom celé konanie, ale len v súvislosti a na účely namietaného porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takisto argument sťažovateľa, že o otázke jeho oslobodenia bolo právoplatne rozhodnuté, a preto tu existuje prekážka rozhodnutej veci, je mylný, pretože to platí len pre účely základného konania, teda do právoplatného skončenia veci, pričom poplatková povinnosť sťažovateľa vznikla v súvislosti s podaným dovolaním.

15. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd je toho názoru, že niet relevantnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv sťažovateľa. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého uznesenia, ako aj s poukazom na to, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

16. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy z dôvodu, že nerešpektoval povinnosť postupovať podľa § 48 ods. 1 CSP, hoci podľa jeho názoru boli splnené zákonné predpoklady na takýto postup, keďže poukazoval na nejednotnosť judikatúry najvyššieho súdu v danej otázke s poukazom na rozhodnutie vo veci sp. zn. 1 Obdo V 79/2004 z 30. septembra 2005, a preto malo dôjsť k porušeniu sťažovateľovho označeného základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje, že námietka sťažovateľa je neopodstatnená, pretože v ním namietanom uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 79/2004 z 30. septembra 2005 išlo o dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu o procesnej otázke (oslobodenie od súdnych poplatkov, pozn.), a nie dovolanie vo veci samej. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že v prípade dovolania smerujúceho proti rozhodnutiu všeobecného súdu procesnej povahy sa súdny poplatok až do 1. januára 2016 nehradil. V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom označené rozhodnutie nie je dôkazom o nejednotnosti judikatúry najvyššieho súdu v danej veci, preto najvyššiemu súdu ani nevznikla povinnosť postupu podľa 48 ods. 1 CSP, keďže nejde o odlišný právny názor v tej istej otázke. Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažnosť aj v tejto časti je zjavne neopodstatnená, a preto ju v rámci predbežného prerokovania podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z tohto dôvodu odmietol.

17. Nad rámec uvedených dôvodov odmietnutia sťažnosti vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením

najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v tejto časti mohla byť bez ďalšieho odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, a to aj z dôvodu, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolaniu sťažovateľa de facto vyhovené. Z uvedeného hľadiska je záväzný len výrok rozhodnutia, ktorý bol pre sťažovateľa priaznivý. Skutočnosť, že sťažovateľ nesúhlasí s odôvodnením pre neho priaznivého výroku napadnutého uznesenia, nie je dôvodom a ani dôkazom o ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

18. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti ako takej, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa (na zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a priznanie náhrady trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie. Zároveň konštatuje, že rozhodovanie o návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa v nadväznosti na odmietnutie sťažnosti stalo tiež bezpredmetným.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2018